

Slovenski dom

Štev. 238.

V Ljubljani, v sredo, 15. oktobra 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vittoriose azioni aeree dappertutto

Ancora un incrociatore inglese di 10.000 tonn. colpito nel Mediterraneo orientale

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

In Africa settentrionale è stato respinto un nuovo tentativo d'attacco notturno contro un nostro caposaldo dal fronte di Tobruk. In successiva azione un reparto di carri armati avversari è stato prontamente ricacciato dal fuoco delle nostre armi anticarro col concorso di elementi corazzati germanici.

Sul fronte di Sollum, attività di fuoco d'artiglieria. In combattimenti successivi nei cieli di Bug Bug e Sollum, l'aviazione da caccia tedesca ha abbattuto 5 apparecchi britannici. Aerei nemici hanno nuovamente bombardato Derna, senza causare vittime ed hanno lanciato bombe sul porto di Tripoli, tutte cadute in mare. Uno degli aerei è stato abbattuto.

In Africa orientale nel settore del lago Tana, nostri reparti hanno eseguito ricognizioni in forze ed a largo raggio.

Nel Mediterraneo orientale, durante le prime

ore pomeridiane di ieri una formazione navale nemica comprendente due navi da battaglia ed alcuni incrociatori e cacciatorpediniere, è stata sorpresa ed attaccata da nostri aerosiluranti. Nonostante la violentissima reazione di fuoco, i nostri ardimentosi aviatori sono riusciti a colpire con siluri una nave da battaglia ed un incrociatore da 10.000 tonn., il quale è stato visto sbandare fortemente. Tutti i nostri velivoli, di cui uno gravemente danneggiato ma con l'equipaggio incolume, sono rientrati. Ufficiali e capi equipaggio degli apparecchi che hanno effettuato i siluramenti: tenenti-piloti: Cesare Graziani, Carlo Faggioni e Giuseppe Cimitti.

Stamane all'alba reparti da caccia della R. aeronautica hanno attaccato a volo radente l'aeroporto di Micabbi (Malta): tre aeroplani nemici sono stati distrutti al suolo ed altri effacemente bombardati. Nostri cacciatori di scorta, venuti a contatto con una formazione nemica, hanno abbattuto due aerei. Nessun nostro apparecchio è andato perduto.

Že nad 500.000 ujetnikov pri Vjazmi

Posebno nemško poročilo o končnem uničenju tamošnjih sovjetskih vojsk
Brezuspešni ruski izpadi pri Vjazmi, Brijansku in Petrogradu

Hitlerjev glavni stan, 15. okt. 6. Nemško vrhovno poveljstvo je razširilo naslednje izredno uradno vojno poročilo:

Sovjetske sile, obkoljene na predelu pri Vjazmi, so zdaj končno in za vselej uničene. Tudi v žepih okoli Brijanska se neubranljivo nadaljuje razkranje sovjetskih sil. Število ujetnikov v teh dveh velikanskih bitkah je medtem poskočilo na čez 500 tisoč ter raste od ure do ure. Skupno število ujetnikov, zajetih od začetka vojne na vzhodnem bojišču, je zdaj že dosti večje kakor tri milijone mož.

Hitlerjev glavni stan, dne 15. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Na vzhodu potekajo boji tako, kakor je predvideno.

Sovjetske sile, ki so bile pri Brijansku obkoljene, so bile na več skupin razbite. Uničenje v težavnem gozdnem prostoru stalno napreduje. Že večer je število po dvojni bitki pri Brijansku in Vjazmi dosedaj ujetih sovjetskih vojakov presegalo 350.000. To število pa še stalno narašča.

Bojna letala so v noči na 14. oktober uspešno napadla vojaško važne cilje v Petrogradu.

Berlin, 15. okt. 8. Sovjetski oddelki, obkoljeni v žepih pri Vjazmi in Brijansku, nadaljujejo s svojimi poskusi za izpad, toda pri tem nič ne kaže, da bi se njihov položaj začel izboljševati. Pač pa nemške sile vedno bolj stiskajo obroč, ki zapira Sovjete. Položaj teh obkoljenih čet se zdi kaj kočljiv, zakaj vedno bolj se množe primeri, da se različni sovjetski oddelki rajši udajajo, kakor pa, da bi se dalje branili.

Berlin, 15. okt. 8. Sovjetske sile, obkoljene pri Petrogradu, še naprej izvajajo pogoste izpadne poskuse, seveda ne da bi dosegle kak uspeh. Sovjeti imajo pri teh izpadih hude izgube v ljudeh in v orožju. Nekaj ujetnikov je pripovedovalo, da je 160 mož izvedlo neko tako akcijo, pa da se jih je

vrnilo samo 6. Na nekem drugem predelu bojišča je ostalo pri taki akciji 800 mornarjev mrtvih in ranjenih. Nemško težko topništvo brez odhoda bombardira industrijske in vojaške naprave v mestu. V zadnjih nočeh je bilo na Petrograd zmetanih več tisoč kilogramov rušilnih in zažigalnih bomb.

Bukarešta, 15. oktobra. 8. Rumunsko vrhovno poveljstvo je razširilo naslednje uradno vojno poročilo:

Po operacijah pri Azovskem morju, ki so se po osmih dneh trdih bojev končale z uničenjem 9. in 18. ruske armade, je nemško-romunski poveljnik zmagovitih nemško-romunskih čet izdal naslednje poročilo:

»Zaradi izrednega napora, ki ga je romunska armada pod poveljstvom generala Petre Demetrescu storila, ko je korakala noč in dan, zaradi vztrajnosti in junaštva, ki ga je pokazala na bojišču sprito napadov sovjetskega letalstva ter zaradi splošnega vedenja in napadalnega duha, je treba to armado v vojnem poročilu posebej omeniti. Zaradi tega vedenja, ki zasluži spoštovanje vseh, pošilja vrhovno poveljstvo romunske vojske vrhovnemu poveljniku, poveljniku velikih enot, častnikom, podčastnikom in vojakom III. armade zahvalo domovine.«

Berlin, 15. oktobra. 8. Večer je so močni oddelki nemškega letalstva podpirali vojne operacije na osrednjem delu bojišča. Hudo zadetih in delno uničenih je bilo 16 železniških postaj, zažganih in uničenih je bilo 8 lokomotiv in 4 vlaki, 19 vlakov pa je bilo poškodovanih. Letalstvo je uničilo čez 300 avtomobilskih vozil ter zelo številna druga onesposobila za gibanje. Nekaj bomb je zadelo tudi sovjetsko skladišče streliva, ki je skočilo v zrak.

Berlin, 15. oktobra. 8. Preden so Sovjeti zapustili mesto Vjazmo, so ga zažgali in pogнали v zrak vse pomembnejše stavbe. Veliko civilnega prebivalstva je bilo med žrtvami tega razdejavanja. Po številnih cestah v Vjazmi se še kade ruševine podrtih hiš, bodisi lesenih, bodisi zidanih. Veliko žensk in otrok je postalo žrtev min, s katerimi so Sovjeti posejali ceste. Veliko teh min in drugih razstrelivnih priprav so nemški pionirji onesposobili.

Vesti 15. oktobra

Nemški minister za ceste in javne stavbe general dr. Todt je povabil v Nemčijo na obisk skupino francoskih stavebnih inženirjev ter elektrotehnikov, da si ogledajo razne naprave.

Španski poslanik iz Londona, vojvoda Alba, je bil večer sprejet pri zunanjem ministru Sunerju.

Pri nedavni eksploziji na ameriškem pomorskem in letalskem oporišču Baranov v Aljaski, je zletela v zrak moderna smodnišnica. Življenje je pri tem izgubilo šest ljudi.

Na Portugalskem so zaprli čez sto ljudi zaradi širjenja razburljivih poročil in letakov. Veliko teh ljudi je pripadalo angleški vojni službi.

Novi turški denar bodo odslej tiskali v Nemčiji, je povedal turški poslanik iz Berlina. Prej so denar tiskali v Angliji, toda zadnjo pošiljatev so potopila nemška letala v atenskem pristanišču.

Švedska zbornica bo na svojem prihodnjem zasedanju razpravljala o tuji, zlasti komunistični propagandi na Švedskem, o vohunstvu in o sabotažnih dejanjih.

Švica in Madžarska sta večer podpisali važno trgovsko pogodbo.

Današnje sovjetsko uradno vojno poročilo pravi, da so ruske čete izpraznile mesto Mariupol, ki leži nekako v sredi severne obale Azovskega morja, poroča agencija Stefani iz Ankare.

Policija v Parizu je prišla nekega poljskega juda, ki se je izdal za boksaarja in se mu je posrečilo, polastiti se celih zabojev nakaznic za živila.

Ameriški vojaški krogi niso zadovoljni z izidom zadnjih velikih vojaških vaj. Zaradi tega so odpuštili iz vojske dolgo vrsto častnikov, ki se niso skazali kot sodobnim vojnim nalogam.

Iz švicarskega uradnega vira poročajo, da so bile bombe, ki so prednočnjim padle na vas Buchwil, angleškega porekla. Eksplozije so ubile 3 ljudi, 4 pa so bili ranjeni.

Nemški isti pišejo, da je pri zadnjem spopadu z nemškimi letali nad Rokavom izgubil življenje tudi angleški major Aldridge, eden najboljših angleških vojni pilotov.

Švedske oblasti so sklenile z novembrom poostri nadzorstvo nad gibanjem ljudi po pristanišču v Stockholmu. V pristanišče poslej ne bo mogel nihče, kdor ne bo imel posebnega dovoljenja policijskih oblasti. Izdajanje dovoljenj pa bo zelo omejeno.

Francoska vlada poroča uradno, da je pri večerajšnjih dveh angleških napadih na luko Boulogne bilo 15 ljudi ubitih, 37 pa ranjenih.

Angleško sodišče v Readingu je obsodilo na več mesecev ječe neko švedsko državljanko, ki je trdila, da je Anglija prinesla nesrečo čeli vrsti evropskih narodov ter vse države, kamor se je gospodarsko in politično vrnila, spreminila v jezero ljudi. Švedinja je dalje rekla, da je predsednik angleške vlade Churchill prodan Judom.

Do hude železniške nesreče je prišlo v srednji Španiji, kjer sta se zaletela potniški in tovorni vlak, prihajajoč s Portugalske.

Dosedanji voditelj nemškega vojaškega odposlancev v Romuniji polkovnik Spalcke je zdaj postal tudi vojaški ataše pri nemškem poslanstvu v Bukarešti.

Zmagoviti letalski nastopi vsepovsod

Spet ena angleška 10.000 tonska križarka v živo zadeta

Uradno vojno poročilo št. 499, pravi:

Severna Afrika: Odbit je bil nov nočni angleški poskus napada na našo postojanko pri Tobruku in v nadaljevanju tega je bil odbit in hitro pognan v beg oddelek sovražnih tankov in sicer zaradi ognja protitankovskega topništva s sodelovanjem nemških oklepniških oddelkov.

Na bojišču pri Sollumu delovanje topništva. Pri letalskih bojih na Bugu-Bugom in nad Sollumom je nemško lovsko letalstvo sestrelilo pet angleških letal.

Angleška letala so zopet bombardirala Derna, ne da bi bila povzročila kakšno žrtev in so metala bombe na pristanišče Tripoli. Bombe pa so vse padle v morje. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

Vzhodna Afrika: Na odseku pri jezeru Tana so naši oddelki izvedli ogledniške pohode, ki so bili zelo razsežni.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja je bila večer ob prvih popoldanskih urah presenečena skupina angleških bojnih ladij, ki je obsegala dve bojni ladji, nekaj križark in rušilcev. Naša torpedna letala so jo takoj napadla. Vključ silovitemu ognju obrambe so naši drzni letalci s torpedom zadeli eno bojno ladjo in križarko z 10 tisoč tonami, ki se je zelo nagnila, kakor je bilo opaziti. Vsa naša letala, med temi eno letalo poškodovano, toda z zdravim posadko, so se vrnili na svoja oporišča. Častniki in poveljniki posadke letal, ki so izvedla torpediranje so: poročniki letalci Cesare Graziani, Carlo Faggioni in Giuseppe Cimichi.

Nova gospodarska meja med Srbijo in Hrvaško

Zagreb, 15. okt. Dosedanja gospodarska meja med Srbijo in Hrvaško v vzhodnem Sremu je bila z dnem 10. oktobra prenesena na politično obmejno črto Sava—Donava in je od tega dne tudi nadzorstvo nad potniškim, blagovnim, carinskim in deviznim prometom tudi na tej novi meji. Prekoračenje meje je dovoljeno samo s posebnim dovoljenjem policijskega ravnanstva v Belgradu v soglasju z vojaškim poveljstvom v Belgradu. Prehodna mesta so: železniška proga Belgrad—Zemun, most Belgrad—Zemun, brod Belgrad—Zemun. Začasno je urejen tudi blagovni in devizni promet na obeh straneh. Posebne določbe veljajo za prebivalstvo obmejne cone, ki sme vzeti s seboj 200 kun oziroma dinarjev. Tisti, ki vozijo blago na belgrajski trg, pa smejo pri povratku nesti preko meje izkupiček za prodano blago.

Angleški letalski napadi na Nemčijo

Berlin, 15. oktobra. 8. Pri poletih angleških letal na zasedeno ozemlje ob Rokavskem prelivu je imel sovražnik večer hude izgube. Lovci, protiletalsko topništvo in mornarsko topništvo je sestrelilo 31 angleških letal. Eno nemško letalo je bilo izgubljeno.

Angleški bombniki so ponoči metali eksplozivne in zažigalne bombe na razne kraje v zahodni Nemčiji in na severnem nemškem obrežnem ozemlju. Nočni lovci, bojna letala in protiletalsko topništvo so sestrelili pet sovražnih letal.

Roosevelt o ameriški pomoči za Sovjete

Newyork, 15. oktobra. Newyorški listi objavljajo s posebnim poudarkom Rooseveltovo izjavo, po kateri »neprenehoma zapuščajo ameriške ladje ameriške luke, natovnjene z vojnimi potrebščinami za Sovjetsko Rusijo«. Po mnenju političnih krogov, naj bi ta Rooseveltova izjava izražala prepričanje vodilnih ameriških osebnosti, da utegne biti sovjetska obramba še učinkovita, ako se dajo Sovjetski Rusiji dovolj naglo na razpolago vojne potrebščine. Roosevelt ni v svoji izjavi omenil, v katero smer so bile poslale ameriške ladje z vojnimi materialom za sovjetsko vojsko. Domnevajo, da plujejo v Suez, odkoder naj bi material pošiljali na Kavkaz.

Danes zjutraj ob zori so oddelki kr. letalstva v nizkem poletu napadli letališče Micebabo na Malti. Na tleh je bilo uničenih troje letal, ostala letala pa so bila uspešno obsipana z ognjem iz strojníc. Lovci iz spremstva so se spopadli z angleškim oddelkom in so sestrelili dve letali. Nobeno naše letalo ni bilo izgubljeno.

Angleško razpravljanje o vojnem položaju na Vzhodu

Predsednik vlade Churchill je izjavil, da nima k položaju kaj pripomniti

Rim, 15. okt. Predsednik angleške vlade Churchill je večer odklonil v spodnji zbornici izjavo o sedanjem vojnem položaju na vzhodnem bojišču, o čemer so ga spraševali razni poslanci. Dejal je samo: »Očitno je treba pustiti besedo ruskemu vrhovnemu poveljstvu, ki vodi to veliko bitko. Jaz si ne domišljam, da bi mogel v sedanjem položaju dodajati karkoli ruskim vojnim poročilom.«

Poslanci so ga nato spraševali, ali se zaveda, da je država precej vznemirjena zaradi vsega tega vprašanja in pa zaradi počasnosti, s katero pošilja pomoč v Rusijo. Ministri predsednik je odgovoril temu poslancu, da naj si ne domišlja, da ima oni izključno pravico do vznemirjenja glede teh vprašanj. Dodal je, da ne more odobriti raz-

prave o ruskem vprašanju, naj si bo to na javni ali na skrivni seji zbornice.

Poslanec Bevin je vprašal, če predsednik vlade misli, da je za člane vojne vlade primerno, ako daje nasprotniku zagotovila, da ne bo nikjer napaden. Mislil je pri tem na nedavne izjave angleškega poslanika v Ameriki, lorda Halifaxa. Predsednik Churchill je nato odgovoril: »Obžalujem, da si je poslanec Bevin zastavil nalogo, da obrekuje našega poslanika v Washingtonu.«

Smrt generala Putzoluja

Genova, 15. oktobra. 8. Ponoči je umrl general Jožef Putzolu. General se je udeležil vojne za osvojitve Libije ter svetovne vojne. Bil je odlikovan z redom za zasluge v kolonialni vojni ter s tremi vojaškimi kolajnami. Bil je od začetka pripadnik fašizma ter je uredil legije protiletalske milice v Genovi, Napoliju, Benetkah in Trstu.

Požar v ameriški tovarni

Newyork, 14. oktobra. AS. Sedaj so ugotovili, da je požar v tovarnah »Firestode« napravil škodo za 62 milijonov dolarjev. Ameriška vlada je imela tam veliko skladišče vojnega gradiva in surovin v vojaške namene. Zgoraj je tudi velika zaloga kavčuka, ki jo ceni jo na 9 milijonov dolarjev.

Velika brezposelnost v Angliji

Lizbona, 14. oktobra. AS. Izvedelo se je, da je sedaj v Angliji še vedno 144.000 oseb brezposelnih, ker so morali zaradi pomanjkanja sirovin zapreti mnogo tovarn, zlasti pa tovarne za tekstilno proizvodnjo, čevlje, olja in keramične predmete.

Atensko pristaniško poveljstvo je prepovedalo plovo v bližnji in daljni okolici Pireja.

Angleška propaganda še naprej trdi, da ni mogoče govoriti o kakih odločitvah operacijah na vzh. bojišču, saj Nemci niso še niti v Moskvi. Berlinski list »12 Uhr Blatt« odgovarja, da je Nemčija že večkrat povedala, da ji ni prav nič do osvojitve tega ali onega sovjetskega mesta, temveč samo, da uniči sovjetski vojni stroj, kar se je že skoraj zgodilo.

Nemški minister za propagando dr. Goebbels je večer sprejel številne ranjence iz vojske in mornarice ter letalstva in jim v dvoranih svojega ministrstva priredil kosilo. Potem se je več kakor 2000 ranjencev iz berlinskih bolnišnic zbralo na olimpijskem stadionu, minister Goebbels pa se jim je tam v imenu nemškega ljudstva globoko zahvalil, da so se na protiboljševski fronti odeli s slavo.

V holandskem mestu Haagu so večer zaprilegli nov bataljon holandske prostovoljske legije za vzhodno fronto. Slovesnosti se je udeležil tudi vodja holandskih narodnih socialistov Mussert in nemški komisar za Holandijo Seyss-Inquart.

Argentinski zunanji minister je večer zavrnil govorice o tem, da bi argentinska vlada zahtevala od Nemčije, naj takoj odpokliče svojega poslanika v Buenos Airesu. Poslanika je zadnje čase večkrat hudo napadel preiskovalni odbor argentinske zbornice, ki se bavi z delovanjem tujih državljancev in diplomatskih zastopnikov v Argentini.

Posveti pri japonskem cesarju

Tokio, 15. okt. 8. Japonski cesar je večer sprejel vojnega ministra Toja, ki mu je poročal o važnih vprašanjih s svojega področja. Redna seja japonske vlade, ki bi morala biti 17. oktobra, je odložena.

Japonska vlada je po zakonu o ureditvi poglavitnih industrij odobrila nov načrt za nadzorstvo nad njimi. Po tem načrtu bodo po železnarnah, premogovnikih, cementarnah, ladje-delnicah in strojnihi tovarnah ustanovljeni posebni državni nadzorstveni uradi. Podobni uradi bodo nadzirali tudi vso zunanjo trgovino. Ti uradi bodo imeli obsežna pooblastila in vso moč glede raznih odločitev.

Sovjetski padalci na bolgarsko-grški meji

Sofija, 15. okt. 8. Sovjetsko letalstvo je v noči od 12. na 13. oktobra neštetič kršilo bolgarsko nevtiralnost ter ob meji grške Tracije vrglo na tla novo skupino padalcev. Padalce so našli in jih uničili.

Pogajanja med Bolgarijo in Nemčijo

Sofija, 15. okt. 8. Nemški minister za trgovske pogodbe dr. Clodius je večer dopotoval iz Turčije v Sofijo. Takoj ga je sprejel bolgarski zunanji minister Popov. Večeraj so se tudi že srečno zaključila pogajanja glede izvajanja nemško-bolgarskih trgovskih sporazumov v prihodnjih mesecih.

Priprave za obrambo Moskve

Ankara, 15. okt. AS. Moskovski radio je povedal, da se od 1. oktobra dalje na področju mesta vadijo v orožju vse osebe obeh spolov, ki so zmogljive uporabljati orožje. Treba je pa povedati, da se te vaje vrše z namišljenim orožjem, namreč s tanki iz para in s topovi in puškami iz lesa. Radio toži, da imajo instruktorji velike težave pri svojem pouku, ker ne morejo dati potrebnega pouka s praviim orožjem. Listi pravijo, da so se nekatere tovarne ponudile, da bodo izdelovale modele tankov in topov iz lesa in papirja.

Zastopniki velesejmskih razstavljalcev pri Visokem Komisarju Izročili so mu znesek 8120 lir, ki pa ga je Eksc. Grazioli dal v dobrodelne namene

Ljubljana, 15. oktobra. Včeraj dopoldne je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino sprejel zastopstvo razstavljalcev na letošnjem velesejmu, ki so mu izročili nakazilo za znesek 8120 lir, da bi na ta način izplačali Eksc. Grazioliju svojo zahvalo za visoko pomoč, ki jo je nudil na tej veliki ljubljanski manifestaciji. Visoki Komisar je namenil ta znesek v korist ljubljanskih dobrodelnih ustanov.

Uradnik družbe Berkel, g. Bottai, je ob izročitvi omenjenega zneska izrazil v imenu navzočih ter v imenu vseh tistih, ki so prispevali, čustva hvalečnosti za delo Visokega Komisarja in obenem izrekel zahvalo za besede, ki jih je Eksc. Grazioli spregovoril v nedeljo. V imenu razstavljalcev je g. Bottai poudaril velikodušni uspeh velesejmske razstave ter izrazil zahvalo

vseh za delo, ki so ga organizatorji izvedli z vso pozornostjo, natančnostjo in prostovoljno. Izrazil je željo, da bi bil velikodušni dar razstavljalcev v korist manj premožnih sprejet tako, kakor res zasluži, ter je svoj govor končal z zagotovilom, da bodo prihodnje leto razstavljalci še drugi, ne samo tisti, ki so letos imeli priliko in čast razstavljati na prvi gospodarski manifestaciji nove italijanske pokrajine, ljubljanske.

V imenu zastopnikov Ljubljanske pokrajine je potem izrekel zahvalo eden razstavljalcev, ki je tudi poudaril veliki uspeh ljubljanske velesejme, na katerega smo lahko ponosni, ter veliko delo, ki je bilo pri tem opravljeno.

Visoki Komisar je navzočim izrazil svoje zadovoljstvo in se jim zahvalil za njihov velikodušni dar.

Buče »golic« bomo sadili

Ljubljana, oktobra.

Zadnja slana, v ponedeljek in v torek — v torek je bila skoraj taka, kakor sneg — je kljub temu, da smo že sredi oktobra in je večina poljskih pridelkov že pod streho, ne napravila precej škode. Ne samo daljiam in drugim jesenskimi pridelkom ni zavrnila nadaljnje rasti, temveč tudi mlademu poznemu zelju. Ni pa škodovala repi, redkvi in koruzi, kolikor je je še na polju.

Še eno škodo, ki je ni podcenjevati, je povzročila ta slana, namreč bučam. Res je, da so naši kmetovalci in vrtnarji večino buč že pospravili, toda če bi ne bilo te slane, bi zorele še dalje manjše buče, ki so pogotič zadnje, tako da bi bil pridelek buč še boljši, kakor je sicer bil.

V teh časih, ko je treba paziti na vsako živilo in na vsako krmo, so buče namreč izredno važne, za ljudsko prehrano so

buče izvrstno sočivje.

primerno seveda pripravljene, še bolj važne pa za krmo prešičem. Glavna važnost buč pa je v njihovih mastnih pečkih, iz katerih dobivamo izvrstno jedilno olje. Znano je, da se nevajenemu človeku sprva to temno olje nekoliko upira, ko ga pa enkrat, dvakrat poskusi, zahteva samo tega in drugega niti noče ne, ako že ima izbiro. V ljubljanski pokrajini dozdaj bučnim pečkam nismo posvečali dosti pozornosti, ker je bilo pač dovolj drugega olja na razpolago. Na štajerskem, še bolj pa v Prekmurju, pa kmečko prebivalstvo sploh uživa samo tako olje, ki si ga tudi samo pridelava. Bučne pečke pridne roke olupijo in potem stiskajo olupljene pečke. Take

olupljene pečke dajo okoli 50% olja, torej toliko, kakor ogrščica in več kakor sončnica, repica, žir in druga oljnata semena. Ljubljanska pokrajina sama je letos dala lep pridelek buč; bilo je namreč tako vreme, ki je kot nalašč za buče, ne preveč suho in ne preveč deževno. Toda naši gospodarji pokladajo še vedno več buč prešičem in sicer kar s pečkami vred. Res je, da tako buče bolj ugašajo pre-

šičem in se ti prej zrede, vendar je hitrejša pot do maslobo, ako bi buče uporabili za olje. Ako ni na razpolago delovnih rok, ki bi bučne pečke lupile, jih oljarne zmlejejo in potem stiskajo. Tako dobimo še vedno 25 do 30% finega olja. Vendar je bilo letos pri nas le že precej gospodarjev, ki so uporabili pečke za olje, kar se jim je tudi dosti bolj izplačalo.

O načrtu, da se spremeni

Barje v en sam vrt sončnic, iz katerih semena bomo pridobivali olje, smo že poročali in kakor kaže spretna propaganda, bo ta načrt tudi uspel. Pri tem pa Barjani ne smejo pozabiti na buče. Tam, kjer bi sončnice ne uspevale, bi še vedno sijajno uspevale buče, zlasti ker je Barje za to kulturo kakor ustvarjeno: sonca je na Barju dovolj, zemlje tudi, zlasti pa je dovolj vlage, ki je glavni pogoj za dobro uspevanje buč. Ob bregovih številnih barjanskih jarkov in potokov, kjer sedaj uspeva le nadležen plevel, preslica in predenica, bi moglo zrasti na tisoče ton buč in bi mogli Barjani tako prispevati tudi k novim tisočim in tisočim litrov tako potrebnega olja.

Buče zahtevajo

le malo dela.

Zemljo je treba spomladi le okopati, ali pa sedanje plevelate travnike zorati in seme zasaditi. Buče zahtevajo le malo semena, pa že zrastejo mogočne korenine, bogato široko listje, med katerimi zore na jesen debele buče, katerih meso je užitno za ljudi in živali, pečke pa so še bolj dragocene. Nadaljnega dela, razen pobiranja zrelih plodov, buče ne zahtevajo nič, odporne so proti vsem škodljivcem in tudi razne ujme jim ne morejo do živga. Zemljo, kjer rastejo, zapuščajte buče čisto slehernega plevela, ki ga med svojo rastjo popolnoma zatro. Tudi to je dobra stran buč, zlasti na Barju.

Za olje so dobre buče slehernih vrst, najboljše pa so buče golic.

Seme teh buč je namreč golo, brez trde lupine in ga ni treba lupiti preden gre v oljarno. Ta vrsta buč je pri nas še redka in bi jo bilo

treba šele uvesti. Potrebno bi bilo, da naša marljiva kmetovalska društva, razne kmetijske ustanove, oljarne in strokovnjaki propagirajo, naj bi kmetovalci že sedaj mislili, kje dobiti spomladi seme buč »golic«, ki bi ga zasadili. Ako kmetovalci le morejo, naj zasade torej to vrsto buč, izplačalo se jim bo izvrstno. Če pa slučajno takega semena ne morejo dobiti, potem pa naj zasade vsaj buče drugih vrst, ki so tudi hvaležne.

Avvertimento ai commercianti

L'Alto Commissariato nel richiamare l'attenzione dei commercianti sulla scrupolosa osservanza del divieto temporaneo di vendita di prodotti tessili e d'abbigliamento, li rende attenti che ai contravventori saranno non solo applicate le penalità previste dalle leggi vigenti, ma sarà loro revocata anche la licenza d'esercizio.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli.

Opozorilo trgovcem

Visoki komisar opozarja trgovce, naj vestno izpolnjujejo odredbe o začasni prepovedi prodaje tekstilnega in obče oblačilnega blaga. Obenem jih opozarja, da zaradi slehernega prekrška ne bodo samo kaznovani, kakor to določajo veljavni zakoni, marveč jim bodo odvzeta tudi njihova obrtna dovoljenja.

Visoki komisar Emilio Grazioli.

Nekaj poškodb

Delavka v tovarni Saturnus, Sircelj Jera, si je pri pomivanju oken precej hudo porezala desnico, ker se ji je šipa utrla pod pritiskom. Govekar Marija pa je padla s kolesa in se pri tem precej hudo potolkla. — Modic Franciška, posestnikova žena iz Tomislja, se je zbodla v prst. Ker se je bala, da se ne bi zastrupila, se je zatekla v bolnišnico po pomoč. — Debeljak Karolina iz Ljubljane pa se je pri sekanju drv vsekala v prst. — Iz Grosuplja so v pripeljali Franca Boštjančiča, ki je bil po nesreči obstreljen.

Pomanjkanje premoga na Irskem

Lizbona, 14. oktobra. AS. Iz Irske poročajo, da tam zelo primanjkuje premoga. Mesto Cort ima 100.000 prebivalcev, pa je skoraj brez kurjave in so včeraj gorivo začeli deliti na karte.

Omejitev na Danskem

Kopenhagen, 14. okt. AS. Od 1. jan. naprej bo na Danskem prepovedana prodaja kave, čaja in kakaoa.

Eksplodizija v ameriški smodnišnici

Newyork, 14. okt. AS. Na otoku Baranov je iz neznanega vzroka eksplodirala smodnišnica. Smodnišnica je bila ena najmodernejših na Aljaski in je bila šele pred kratkim zgrajena. Po zadnjih poročilih je pri tem našlo smrt šest oseb. Poškodovano je tudi letališče na otoku.

Beseda športnega zdravnika

Učite se pravilno trenirati in pravilno počivati!

(Konec.)

Mišice znajo le eno samo umetnost: na živčne dražljaje reagirajo s tem, da se skrijejo. Potegnejo se skupaj. Čim prestane živčni dražljaj, postane mišica zopet mehka in se raztegne. Podlaga pravilne izvedbe vsake telesne vaje obstaja v ritmični menjavi med napetostjo in sprostitvijo mišic. Zaradi tega je pravilno in razumljivo, da vadimo mišice prav tako skrbno v sprostitivnih vajah kakor v napornih, energičnih in sunkovitih gibih. Samo sproščene mišice dobijo zopet normalno dolžino; v takem stanju so tudi ugodnejši pogoji za prehrano mišic.

Uspeh treninga zavisi od napora vadbe. Napor ne sme biti neznan, ker kot takšen nima učinka. Dobro je od časa do časa stopnjevati ostrosti treninga in tudi trajanje. Trening ne sme biti enakomeren. Tudi je prav od časa do časa menjati pogostost treninga. Kdor hoče doseči velike športne uspehe, ne bo nikoli pretiraval, vselej pa bo vneto treniral.

Pred vsakim nastopom se malo pretegni in ogreje mišice. Pri hladnem vremenu pripravimo zlasti par sprostitivnih vaj, ki omeščajo mišice. Glavno pa je, da so mišice tople. Pazi na to, da se izognete nevarnim poškodbam, ki so včasih zelo dolgotrajne.

Zakon ritma. Izmenična sprememba med mišičnim naponom in sprostitvijo, utripanje srca, dihanje, dan in noč, letni časi... vse to so življenjska dejstva, ki zahtevajo, da sledijo uram in dnevom naporov, ure in noči počitka. Če se je zgodilo, da si napel vse svoje moči do maksimalnega napora, morajo temu slediti tedni in meseci zmernega športnega dejstva. Nikdo ne more trajno ohraniti svoje forme na višku. Privoščiti si mora mesece oddiha in v teh mesecih zadostno duševno

Novice iz Države

Zadel je dva milijona lir. Glavni dobiček znane meranske loterije, združene s stavo pri konjskih dirkah, je bil izrebran včeraj in ga je zadel nek turinski krojač, po imenu Domenico Capella. Sreča mu je prinesla cela dva milijona lir.

»Društvo branilcev božjega imena«. Kakor poroča agencija »La Corispendenza« se je v Italiji ustavilo »Društvo branilcev božjega imena«, ki si je nadelo nalogo boriti se proti boljševiskemu brezbožništvu. Delo tega društva je blagoslovil tudi sv. oče. Že do zdaj se je v to organizacijo vpisalo nad 10.000 Italijanov vseh slojev in poklicev, moških in žensk. Kdor se hoče še vpisati, naj svojo željo sporoči na navadni dopisnici Osrednjemu brezbožniškemu odboru v Veroni.

V treh vrstah...

V soboto dopoldne so imeli na živilskem trgu v Celju svojevrsten prizor. Dobro oblečen moški je nosil na prsih tablico z napisom: »Kot verižnik z živili sem se pregrešil zoper ljudsko skupnost.« Star način kazni, toda učinkovit. Pa to je samo en del kazni, drugi del mu bodo seveda še »namaknili«.

Ker sta preblizu gledala, kako gori smodnik, sta se hudo opekla Milan Malnar in Marjan Drenovec iz Zabje vasi pri Novem mestu. Zdravita se v kandijski bolnišnici.

V novomeškem okraju morajo lastniki gozdov najprej prijaviti število zrelih bukev, naker jim bo šele oblast dovolila sečnjo.

V nedeljo dopoldne je bilo dozidano do vrha novo poslopje političnega komisarjata v Kranju. Stavba je ob cesti visoka 73 metrov in jo je podjetje inž. Dedka dogradilo v 107 delovnih dneh. Dograditev je bila združena z malo slovesnostjo.

Velik kozolec je zgorel v Planini pri Rakeku Mariji Urbavoli. Škoda je precejšnja, saj je zgorelo nad 100 kintalov sene in slame, ves fižol, kosilni stroj, vevnik, plugi, vozovi in drugo gospodarsko orodje. Škoda je enjena nad 70.000 lir.

Veliko pozornost so nemške oblasti obrnile letos na visokogorsko divjad. Zanjjo bodo morali preskrbeti hrano. V ta namen bodo morali učenci prinesiti skupaj za letošnjo zimo najmanj 200.000 kg divjega kostanja. Vsak učenec naj bi prinesel vsaj 10 kg, tako je naročil minister za ljudsko kulturo.

Pri pregledu konj v kranjskem okraju je bilo videti, da Gorenjci prav pridno skrbijo za konje. Odslej bodo na Gorenjskem gojili enotno noriško pasmo. Ta bodo pripeljali tudi več državnih žrebcev, ki bodo za plemo v novoustalavljenih oplemenitvenih postajah.

Te dni mineva 35 let, od kar je bila izročena svojemu namenu važna karavanska železnica, ki je omogočila, da je bil Trst zvezan s Celovcem in Beljakom.

V tečaj za voditeljsko šolanje v Celju je bilo poklicanih 80 krajevnih voditeljev in voditeljic.

V Gradcu so bile te dni razprave proti nekaterim ljudem, ki so za časa prevratnih dni opletnili nekatera mariborska stanovanja. Bili so obsojeni po več mesecev ječe.

Prva knjiga

„Slovenčeve knjižnice“ Janeza Jalena „Trop brez zvoncev“

je razprodana

Je le še nekaj izvodov tiskanih na antičnem papirju, vezanih v platno po 20 Lir. Kupite jo takoj pri Upravi knjižnice, Kopitarjeva 6, Ljubljana

Za one, ki se še bodo naročili na vso zbirko „Slovenčeve knjižnice“ pa hranimo primerno število izvodov prve knjige po 5 Lir. Za vse druge jo bomo ponatisnili kasneje.

Slovenčeva knjižnica, Kopitarjeva 6, Ljubljana

Druga knjiga

MARIANNA SIRCA — spisala Grazia Deledda — je izšla. — Stane samo 5 Lir.

Dobite jo v Upravi knjižnice, Kopitarjeva 6, Ljubljana, po vseh knjigarnah in trafikah. Naročniki jo bodo dobili po pošti! 50 izvodov gornje knjige je bilo tiskanih na antičnem papirju in v platno vezane — stane 20 Lir.

J. N. VOLKHAMER OSOJANI Z GODOVINSKI ROMAN

»Kjer je plot, mora biti tudi hiša blizu.« je pomislil in upanje mu je dalo novega poguma. Vstal je in res prišel do neke hiše, kjer ga je sprejel kmet, ne da bi ga vprašal, kdo je in kam gre. Dal mu je kos kruha in še ležišče na senu.

Ožbalt je zaspal, preden je pojedel kruh. Drugo jutro je izvedel, da je med Ožbaltovo vasio in Trbižem ter da je više gor vse polno nadškofovih čet. Ker so bile vse poti in steze zasnežene, je moral opustiti misel, da bi mogel tod priti v vojvodov tabor. Denar za odkupnino bi torej mogel dobiti le pri gospe Berthildi, zato je krenil čez Trbiž, Veterono in Beljak, kjer je bilo vse hambersko in zvešto cesarju, ter prispel srečno mimo Osoj zvečer na Dietrichstein.

Precjlnji večer je prišel na grad Dietrichstein neki popotnik in prosil zaradi slabega vremena za prenočišče. Za take popotnike so imeli posebno sobo, jedli pa so s služničadjo.

Tužec je bil zelo segav. Govoril je slabo nemški, prva beseda ga je že izdala, da je Italijan. Bil je neznanako zgovoren in je pri večerji pripovedoval toliko zanimivega o Benetkah, da se mu posli niso mogli načuditi. Po večerji je privedel izpod ohlapne obleke lutnjo, udaril v strune in pel po italijansko in nemško razne vesele pesmi, ob katerih so se vsi krohotali. S svojim petjem je zadržal vso družino do pozne ure pri mizi in s pretkanjem vprašanje, ki jih je vpletal v svoje pesmi, izvedel za vse

razmere na gradu: da je gospod z mlajšim sinom na vojski, da je odšel starejši sin že pred tremi leti v sveto deželo in ne vedo ali je mrtev ali ujet, da nimajo na gradu kaplana, ker so Osoje v sovražnem taboru, da brani grad valpet, ki je hraber, a robat in svojeglav, zaradi česar mu gospa, ki je že itak zaskrbljena in potrta, ni naklonjena.

Lutnjar je nekoliko pomislil, potem pa menil, da se človek ne sme soditi po zunanosti, ker se lahko skriva pod slabo obleko pomemben mož. Kdo ve, nemara bi še on lahko v teh razmerah kaj svetoval in pomagal. Izrazil je željo, da bi rad govoril z grajsko gospo.

Po smrti vedno bolj godrnjave Jere je uživala največje zaupanje grajske gospe še dekla Marjeta. Drugo jutro, ko jo je zbudila, ji je povedala, kaj je rekel lutnjar, pa da mu je zato ukazala, naj počaka, ker meni, da bi bilo le dobro, če bi gospa z njim govorila.

Gospe je bilo v njeni potrtosti, kakor bi ji posvetil žarek upanja, in je dala poklicati tujca. Lah je bil odlozil plašč in lutnjo, bil spodaj nekoliko boljše oblečen in je skrbno počesal in v urejeno brado vstopil vse bolj ugajeno kakor pa navadni ljudje. Zelo obzirno in vpljudno je povedal, da je beneški trgovec Zoppo, da je bil na velikem semnju v Avgzburgu, kjer da je srečno prodal svoje blago in da je zdaj po zaobljubi na poti v Palestino. Ker je slišal, da je eden grajskih sinov v Sveti deželi najbrž kje ujet, se ponuja, da bi ga poiskal in ga odkupil, kakor je že mnogim pomagal s svojimi trgovskimi zvezami, ki jih ima po vseh vzhodnih deželah.

Gospa se mu je zahvaljevala in mu dala prinesiti obilen zajtrk. Ko se je Lah podprl, je še pripomnil, da mora po zaobljubi potovati čez Ogrsko in ne čez Benetke, kamor je odposlal svoj denar in nakupljeno blago. S seboj da nima niti vinarja in da se vzdržuje le z lutnjo in pesmijo na poti. Grajskega gospoda sina pa ne bi mogel, vsaj tako hitro ne, odkupiti z denarjem, ki ga dobi kot lutnarja.

»To nai vas ne skrbi.« je rekla gospa. »Kaj naj pomeni de-

nar, ako gre za sina! Kaj mislite, koliko bi potrebovali?«

»Sto zlatih goldinarjev bi bilo dovolj.«

Dobra gospa je nemudoma odprla svojo skrinjico-zakladnico in mu jih dala. To je bil ves njen zaklad zlatega denarja. Zoppo se je poslovil kot nekaj pokrovitelj in odšel svoja pota.

...

Čeprav je tistega dne prišel Ožbalt že pozno zvečer, je le moral h gospe in ji na dolgo in široko pripovedoval o sinu, njegovem pogumu in prestanih nevarnostih.

»Dobri Ožbalt, vem, da ljubiš svojega gospoda, zato pojdi takoj jutri zarana spet k njemu. Zdaj se pa kar pošteno najej!«

»Nisem lačen, gospa; za včerajšnji dan sem si danes opoldne privoščil jedače in pijače v Beljaku. Odpočil bi se nekoliko po le rad.«

»Posebno sobo s posteljo dobiš, a jutri zgodaj moraš v Saksenburg! Pozdravi poveljnika, pa naj je kdor koli, in sporoči naj mi, koliko bi znesla odkupnina za oba mladeniča. Preden sonce dvakrat zaide, pošljem bisere in dragulje, katerih cena bo presejala višino zahtevane odkupnine. Tu imaš denar za pot in pojdi počivati!«

»Hvala lepa, imam sam denar švabskega kova, s katerim v teh časih lahko potujem. Jutri me dan ne najde več na gradu!«

...

Drugi dan je stopil grajski valpet pred gospo, ko je šla iz kapele, kjer je ob delavnih zbiralala svoje ljudi, da so skupno molili, čeprav ni bilo kaplana.

»Ne zamerite, gospa,« je govoril, »rad bi vedel, ali sem valpet ali ne? Včeraj se vrne Ožbalt, a se ne oglasi pri meni, kar k vam mu ukažejo. In ko ste ga odpustili, spet ne pride k meni, temveč leže. In ko ga danes poklicati, ga ni — pred dnevom je vstal in odšel. In vendar bi moral jaz prej ko vsi vedeti, kako je s prijatelji in kako s sovražniki, da bi mogel vse potrebno ukreniti. Gospodu sem prisegel, da bom branil Vas in grad!«

Ljubljanske osnovne šole v številkah

Ljubljana, 15. oktobra. Prvotna Ljubljana je štela, kakor znano, 5 deških in 3 dekliške šole ter mešano šolo na Barju. Po priključitvi okoliških občin, ki je bila izvedena pred dobrimi štirimi leti, pa so se Veliki Ljubljani pridružile še mešane šole na Viču, v Zgornji Šiški, v Mostah, za Bežigradom in ona sv. Petra na Ljubljanskem polju.

Tudi statistika ljubljanskih osnovnih šol nam kaže nazoren in zanimiv odraz sedanjih viharov in valovitih razmer. Dotok šolske mladine v ljubljanske osnovne šole je bil letos prav znaten, kar je odmev povečanja števila prebivalstva, ki dosega že skoraj 100.000 duš.

Mnogo učencev in učenk je bilo na raznih osnovnih šolah vpisanih letos v znatno večjem številu v I. razrede, ker so se letos morali vpisati v I. razred tudi otroci, ki so v 6. letu, a ga še niso izpolnili, ko je bilo druga leta dovoljeno vpisovanje otrok, ki so že dosegli 7. leto.

Na vseh osnovnih šolah poučuje letos v 169 oddelkih 177 učnih moči. Trda gre za šolske prostore, ker se morajo osnovne šole boriti za prostore tudi še z meščanskimi šolami. Na posamezne osnovne šole je bilo vpisanih:

Na deških šolah: I. deška šola na Ledini — ena najstarejših — šteje 290 učencev, v I. razredu 70, II. deška šola na Grabnu 294 učencev, v I. razredu 72, III. deška šola na Vrtači, ki ima sedaj šolske prostore na mestnem liceju, šteje 297 učencev, v I. razredu 95, IV. deška šola na Pru-

lah 235 učencev, v I. razredu 82 in V. deška šola v Spodnji Šiški 183 učencev, v I. razredu 60.

Na dekliških šolah: I. dekliška šola pri Sv. Jakobu 389 učenk, v I. razredu 93, II. dekliška šola na mestnem liceju 255 učenk, v I. razredu 72 in III. dekliška šola v Spodnji Šiški 192 učenk, v I. razredu 49.

Na dekliških šolah: I. meščanska šola na Viču, ki je najmočnejša, šteje 436 dečkov in 393 deklic, v I. razredu 127 dečkov in 103 deklic, II. meščanska šola v Zgornji Šiški 271 dečkov in 231 deklic, v I. razredu 63 dečkov, 54 deklic, III. meščanska šola v Mostah 367 dečkov in 293 deklic, v I. razredu 89 dečkov in 73 deklic, IV. mešana šola sv. Peter 159 dečkov in 139 deklic, v I. razredu 37 dečkov in 30 deklic, V. mešana šola na Barju 105 dečkov in 114 deklic, v I. razredu 30 dečkov in 32 deklic, VI. mešana šola za Bežigradom 316 dečkov in 303 deklic, v I. razredu 98 dečkov in 91 deklic.

Pomožna šola na Grabnu šteje 72 dečkov in 63 deklic.

Na zasebnih šolah: v Marijanišču 202 dečka, v I. razredu 88 dečkov, ženska osnovna šola v Lichtenhurnu 326 deklic, v I. razredu 88 deklic, pri uršulinkah 192 deklic, v I. razredu 42 deklic.

Na vseh ljubljanskih osnovnih šolah je letos vpisanih 3155 dečkov in 2837 deklic, torej skupno 5992, za dobrih 600 učencev več kot lani. V I. razred pa je bilo letos vpisanih 861 dečkov in 727 deklic.

—d—

Nova sezona na gobjem trgu

Ljubljana, 15. oktobra.

S hladnim jesenskim vremenom smo dobili novo sezono tudi na gobjem trgu, ko se je skrčila nepregledna vrsta najrazličnejših užitnih gob na krajšo vrsto trpežnejših gob, ki prenašajo tudi hladno jesensko vreme ter jim ne škoduje niti slana. Zato je tudi razstava, ki jo prireja mestni tržni urad ob semenišču, spremenila svojo sliko, še bolj se pa sprememba opaža po naših gozdovih in zato tudi na našem živilskem trgu.

Nežnejše gobe bodo počasi izginile s trga, čeprav so še na novo razstavljene zelena golobica, usnjata golobica in črna ali osmojena golobica, ki smo jih prav malo videli na ljubljanskem trgu. Prvi dve sta prav dobri gobe, zadnja je pa manj vredna ter užitna samo mlada.

Tudi raznovrstnih griv ali medvedovih tačk bo vedno manj na trgu, ker jih bo naglo osmodila slana. Med sedaj na novo razstavljenimi gobami omenjamo sivo trobento ali sivo lisčico, ki je prav podobna rumeni trobenti in enako dobra za vsestransko porabo. Pojavil se je pa tudi že prav dobri in zares okusni jesenski hrček, jesenski sorodnik pomladnih mavrovov. Za sladokusce pomeni ta delikatna goba slovo od svežih zlatih gob za letošnje leto. Omeniti pa moramo, da je ta delikatesa po naših logih bolj redka.

Velika sezona pa je sedaj za vse vrste kolobarnic, ki se imenujejo po skupinah, ker nastopajo v veliki množici ter rasto večkrat v obliki kolobarja ob robovih gozdov in tudi po gozdovih. Ljubljanci jih splošno imenujejo »mraznice«, še bolj znano pa je njih ime »sivke«. Večina pozno-jesenskih kolobarnic kajpada med dobre gobe ter so porabne za kuho in vlaganje, kar ljubljanske gospodinje itak dobro vedo ter jih vsako leto prav mnogo vložijo. Med kolobarnicami so najboljše: črna siva kolobarnica ali mraznica, zelena kolobarnica ali zelenka in pa golobja kolobarnica, ki jim ljubljanske gospodinje pravijo »golobčike«. Nekoliko slabši sta klobučasta kolobarnica in pa rdečkasta kolobarnica, ki jih pa ni mnogo na trgu. Priporočamo jih za sveže pripravljene.

Najbrž se bo še pojavila mokarica ali slivrica, ki prav značilno diši po mokri ter je belkasto-sive barve. Tudi ta goba je prav dobra za takojšnje uporabo.

Razstava gob na vselejmu in stalna razstava na živilskem trgu sta vzbudili zanimanje za gobe med najširšimi sloji prebivalstva, da lahko govorimo o največjem uspehu propagande za užitne gobe. Samo na vselejmu je bilo prodanih blizu 300 izvodov Ante Begove knjžice »Naše gobe«, dosti izvodov so pa seveda prodale tudi posamezne knjigarne. Pripravljena je nova izdaja, pomnožena z novimi slikami raznih gob, ki pri nas rasto, a v knjigi še niso naslikane.

SCIATICA

Il Dottore DE FERRARI darà informazioni sulla cura del Dottore MUNARI DI TREVISI per l'artrismo e reumatismo a chi ne avesse interesse, ricevendo

Dr. DE FERRARI bo dal informacije o zdravljenju artritis in reumatizma po metodi dr. MUNARIJA iz TREVISI, SA vsem, ki se za to zanimajo ter bo sprejemal

dalle 9 alle 12 od 9. do 12.
e dalle 15 alle 17 in od 15. do 17.

presso l'Hotel Union a v Hotelu Union v
Lubiana Ljubljani

dal 16 Ottobre 1941/XIX od 16. oktobra 1941 dalje

Igor Zagrebeni:

Zavetje v pečevju

Do tal mora vse izginiti, tako so se menda zakleli. Dva dni je gorelo, še zdaj se kadi. Gasiti ni smel nobeden, nikogar niso pustili blizu. Predvčeršnjim pa so se vojaki razkropili v vse vetrove. Tudi pri nas so bili. Ko sem jih zagledal, kako so prihajali po bregu, sem ušel. Miha je že od takrat zdoma, ko si ti odšel. Od daleč sem gledal in prosil Boga, naj bi jim dal boljše pamet, da bi vsaj Gradiševini prižgali. Ali ne! Tudi meni so vse požgali! To je moje, kar imam na sebi! Miha je že tak revež! O Bog, zakaj sem moral ušakati ta dan! Zakaj me nisi že zdavnaj vzel, da mi ne bi bilo treba gledati takih reči!

Dolgo so bili nato vsi trije tihi. Potem pa je vprašala Liza: »Kam pa so odpeljali ljudi? Ali se kaj ve?»

»Nič! V dolino so jih pognali, nemara da v Glavniki! Teško, da bi jih tam pustili! Kam pa naj bi jih dali? Bogue kam daleč jih bodo preselili in če bodo še kdaj v življenju videli domače kraje. Če teh psov Bog za njihove grehe ne bo kaznoval, potem še nikoli nikogar na svetu ni udaril in ga ne bo! Naj jih že zadene njegova jeza kakor doslej še živga človeka ni!»

»Božja, pa tudi naša jeza jih bo zadela, kadar pride tista ura! Je tiho, pa tako divje zagodel predse Tone, da sta se oba ustrašila.

»Tone! Je preplašeno vzkliknila Liza in mu položila svojo roko na njegovo. Ta hip je zagrmelo in ni trajalo dolgo, ko se je razbesnela z vso silo pozna nevihta.

Grom je oral nebo, bliski so sevali, odprl se je peklo, da se je tresel svet. In potem so začele vode z neba. Z vso naglico so se pognali vsi hkratu po bregu k šupi.

Dolgo je zunaj razsajala nevihta. Oni trije so tesno drug ob drugem sedeli brez besed in poslušali žumot težkega dežja, ki kar ni hotel nehati.

Kdaj pa kdaj se je posvetilo, da jim je skoraj vzel viden, potem pa je zagrmelo kakor bi se bil razkal svet do gorskih korenin in podirale stene vse-naokrog.

Ob mraku, ko je najhujše bučanje ponehalo, je Tone izvlekel iz malhe nekaj kruha in suhega mesa.

Vsem trem je zadišalo. Zdaj šele so začutili, da so lačni.

Molče so povečerjali.

Še zmerom je šel dež, tudi ko je noč že razprostrla svoja krila nad požgane domove in ožaloščeno zemljo.

Nekaj časa so se posedeli v temi, potem pa si je vsak poiskal in pripravil kar se je tod le dalo zložno ležišče. Spati nobeden ni prav mogel.

Malo je zadrževal, pa ga je že zbudil kakšen glas ali spomin ali pa grožnja, žalostna misel, ki je zaprthovala v temi sredni dremež in ponujajočih se sanj ter posvetila v črne motnjave kakor neznanstvena, nič dobrega ne obetajoča, zlovesča, prežarna iskra.

Kratke, nemirne sanje, iz katerih se je človek kar na lepem preplašeno zdrznil, so bile polne prikazni, ki so podile druga drugo, dogodkov brez zveze, ostaline in sosedka vsega žalostnega, s čimer je bil čez in čez preplavljen minuli dan.

Proti jutru je pritisnil mráz. Dvignili so se drug za drugim ter se v temi poiskali. Stisnili so se in se greli ter meli roke.

Prav počasi je prihajala v šupo prva svetloba.

Kazalo je, da se je čez noč zjasnilo. Neznanska tišina zunaj jim je dala čutiti kakor bi bil postal svet dvakrat resničen in žalostni dogodki prejšnjega dne zdaj dvakrat živi ter boleči.

Dolgo so tako sedeli, zakopani vsak v svoje misli tako globoko kakor bi sedel v šupi le en sam človek, ne pa trije, ki so se pestili z enako žalostjo in se klali z njo, da jim je krvavelo srce.

Pomalem pa se je le dokraja posvetilo.

Tudi v šupi se je čisto zdanilo. Prvi se je v moreči molk oglasil Tone z užitim, vsakdanjim, prav nič več slovesnim ali žalostnim glasom.

Tožne misli so ga bile pripeljale, ko je tako ždel z rokama, uprtima v kolena in v lica, tako daleč, da se je otresel tegobe in se utrdil, češ, nobena prošnja, nobeno tarnanje in premišljanje ne more več tega, kar se je zgodilo, popraviti. Nobena reč naših treh ne more več zbuditi k življenju. Zdaj smo ostali samo še mi trije. Zase moramo gledati.

Takole je rekel:

»Gradišar, Vi nimate zdaj kam hoditi! Z nama se lahko odpravite gori v zavetje, če vam je tako prav. Boste pa namesto rajne Burge. Prebili se bomo, jedi nam ne bo manjkalo, drva pa tudi ne, če bi pritisnila še taka zima! Ali vam je prav tako?»

»Ves, da mi je, Tone! Saj bi stopil do Miha, pa ne vem, kje je! Do tačas, da ga najdem, in če bo imel kaj v skalah ali kjerkoli si je že napravil domačo, kakšen kot zame, bom prav rad pri vama, saj se zares ne vem kam dejati!»

»No, potem boste pa kar lahko z nama odšli gor, da se le malo okrepimo! — Jaz stopim po vodo, nekaj gorkoga moramo dobiti vase, čeprav sam kropi Liza, ti tačas napravi ogenj, Gradišar ti reči ulegni preživetju!

Dogoni živine

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu tele dogone za govejo klavno živino:

V torek 21. t. m. v Grahovem pri Cerkljici in v Trebnjem; v sredo 22. t. m. v Vel. Laščah in v Stični.

Prehranjevalni urad vabi mesarska strokovna združenja, da iz vsakega dogonskega okoliša pošljejo na najbližji dogon po enega zastopnika v svrhu prevzema dodeljene živine.

Koledar

Danes, sredo, 15. oktobra: Terezija Vel. Četrtek, 16. oktobra: Galj, op.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kurali, Gosposvetska 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Urad za registracijo biciklov v Ljubljani poziva lastnike biciklov iz Ljubljane, ki še niso dobili prometne knjižice za svoj bicikel, da pridejo po njo med uradnimi urami v Beethovno ul. 7. S seboj naj prinesejo začasno potrdilo in 3 lire.

Tretje cepljenje zoper davico bo danes v sredo 15. t. m. v šoli za Bežigradom, v četrtek 16. t. m. v ljudski šoli v Mostah, v petek v ljudski šoli na Viču, v soboto ob 16.30 pa v Mestnem domu. Starši morajo k tretjemu cepitju pripeljati v šolo za Bežigrad vse otroke, ki so bili že dvakrat cepljeni v šoli za Bežigradom. Enako morajo starši pripeljati samo tiste otroke v šolo v Mostah ali v šolo na Viču, ki so bili že dvakrat cepljeni v isti šoli.

Enosmerni vozni promet po Lipičevi ulici. Do nadaljnjega je po Lipičevi ulici dovoljen vozni promet samo v smeri od Zaloške ceste proti Vrazovemu trgu, v nasprotni smeri pa morajo vozila uporabljati Vrazov trg, Škofjo ulico in Sv. Petra cesto.

Jabolka po 2 liri je začel mestni preskrbovalni urad prodajati na dveh stojnicah na Vodni-kovem trgu in pod semeniščem. Jabolka so nesortirana ter so gospodinske sorte pomešane tudi z najboljšimi vrstami, zato naj pa gospodinje jabolka zimskih sort odbero in shranijo za porabo pozimi.

Najdeno. Mladi fant, ki je izgubil pred dnevi večni jopič na Krekovem trgu s koleša, ga lahko dobi v pisarni mestnih reševalcev v Mestnem domu.

Našel sem šop ključev (8) pred novo stanovanjsko hišo Pokojniškega zavoda. Kdor jih pogreša, naj se zgasi v uradništvu »Slovenskega doma« (vsak dan do 10 dopoldne).

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 18.15

Sreda, 15. oktobra: »Dva bregova«. Red Sreda. — Začetek: 18.15. — Konec: 20.30.

Četrtek, 16. oktobra: »Hamlet«. Red Četrtek. — Začetek: 17.30. — Konec: 21.

Petek, 17. oktobra: Zaprt.

Opera — Začetek ob 17.30

Sreda, 15. oktobra: »Netopir«. Red Sreda. Začetek: 18.15. — Konec: 21.

Četrtek, 16. oktobra: »La boheme«. Premiera. Red Premierski. — Začetek: 18.15.

Petek, 17. oktobra: »Aida«. Red B. — Začetek: 17.30. — Konec: 21.

Talentirani slovenski dramatik Anton Leskovec je napisal dramo iz beraškega življenja v treh dejanjih »Dva bregova«. Odljube ga spretna gledališka tehnika in močna oblikovalna moč. Predstava bo danes, v sredo 15. t. m. za abonente reda A. Opozarjamo na začetek, ki bo ob 18.15.

Uprizoritev lepe Shakespeareve tragedije »Hamlet« predstavlja le velikega Janezova igralskega uspeha, temveč uspeh celokupnega ansambla z režiserjem, inscenatorjem in komponistom scene glasbe vred. Veliko spoštovanja do te Shakespeareve umetnine je tako s strani gledališča, kakor s strani občinstva in kritike ustvarilo iz igre izjemen dogodek, s katerim se naša Drama lahko ponaša.

Režiser inž. arh. Bojan Stupica in Sava Severjeva, ki sta postala v tekoči sezoni zopet člana naše Drame, bosta nastopila prvič po daljšem premoru pri predstavi »Nocoj homo improviziral« na našem odru. Svojevrsni slog te predstave nudi tako režiserju kot igralcem bogate možnosti uveljavljanja ter bo prinesel gledalcem posebnost kot jih najdemo malo na polju dramatike.

Strausova opereta »Netopir« spada po svoji glasbi in libretu v vrsto tistih operet, ki so se ohranile priča muzikalne vrednosti in uredsko učinkovitega libreta do danes na repertoarju. — Zgodba o veseljačenju članov rodbine Eisenstein je oblikovana z ljubeznivim humorjem in neprislusno komiko, s finim okusom in segavostjo, ki ustvarjajo pri gledalcu najboljše razpoloženje. — Danes, 15. t. m. bo predstava za abonente reda Sreda ob 18.15.

Pri premieri Puccinijeve »La boheme« bo izšel prevod libreta, ki ga je oskrbel dirigent Niko Stritof v prirodnih knjižnicah in bo na prodaj pri operni blagajni in biljeterjih po ceni 8 lir.

bo pa pomagal, da bo, ko pridem naj, precej zavrelo in da se potem čimprej spravim od tod na varno!»

Obnil se je po šupi in stikal toliko časa, da je nazadnje res živkel iz potrdinastega kola staro, oskrebano, že dotrajano posodo.

»Kar dobra boš si je rekel in se odpravil ven.

Onadva pa sta pohitela, da bi zakurila.

Do kraja je bilo umito jutranje nebo. Mrzel veter mu je zabril v obraz, ko je stopil na plano.

Bela megla, čista kakor prvi sneg, je kakor pernica pokrivala globeli.

Zgoraj pa se je razpenjalo jasno nebo, že je sonce stegalo izza daljnih, temnih gora po njem svoje rahle, zelenkastožlate prste. Neki vrhovi so rožnato rdeli. Tako lep dan se bo napravil.

To čisto jutro ga je poživilo.

Pregledal je iz misli žalost, upanje se je vzbujalo, duh se je podjetno zasmrtnel v prihodnje dni.

Res, marsikaj človeka lahko udari tako hudo, da, če bi mu prej kdo rekel, kaj se bo zgodilo, ne bi mogel verjeti in si ne bi mogel zaupati, da bi take reči ulegni preživetju!

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

100.

Kakor je včasih ob Savi ponoči videl vse, tako se tudi nočoj ni nikdar zmotil. Naglo sta rinila naprej in prišla kmalu v temen gozd in na ozko stezo, ki se je vila med grmovjem.

101.

Hodila sta že kaki dve uri, ko je Polde začel pešati. Sedla sta na posekano drevo, da bi si oddahnili in se malo razgledala. Polde je bil žalosten in potr, začel je Alešu tožiti:

102.

»Priatelj, ne bom več dolgo mogel hoditi. Slab sem, zakaj že od včeraj nisem imel nič v ustih. Če opešam, se reši sam. Morda bom prišel za tabo, če pa ne, ti bom zmeraj hvaležen za skrb.«

Litografski delavec odkril 21 kometov

V zgodovini zvezdoslovja je »odtisnil lepše stopinje«, kot številni učenjaki, ki jim ni manjkalo sredstev

Med osebnostmi, ki so na umetniškem, političnem ali znanstvenem polju prispevali k medsebojnemu približanju italijanskega in nemškega naroda, je treba omeniti tudi zanimivega genialnega samouka, ki si je kot preprost delavec pridobil svetovni sloves s svojimi astronomskimi odkritji in je slednjič postal ravnatelj zvezdarne v Arcetriju. Njegovo ime je Wilhelm Ernest Tempel.

Rodil se je leta 1821 v Spodnjem Kunersdorfu v Alzaciji. Njegovi starši so bili revni. V svojih mladih letih je Tempel moral delati kot delavec po raznih tipografskih podjetjih. Prepotoval je razne avstrijske in nemške dežele, potem pa se je podal v Benetke, kjer se je leta 1859 posvetil v prostih urah opazovanju zvezdnatega neba. Še isto leto je dosegel laški uspeh, ko je odkril nov komet, ki se imenuje po njem »komet Tempel«. To njegovo odkritje je bilo prvo v lepi vrsti drugih. Že naslednje leto, 1860, je odkril drugi komet, leta 1863 skupno z zvezdoslovcem Schmidtom tretjega (komet Tempel-Schmidt), potem pa so po sledila še številna druga odkritja zvezd. Repatic in sicer v letih 1863, 1864, 1865, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871 (dva), 1873, 1877 (dva), 1878, 1879 (dva), 1880, zadnje, 21. zvezdo repatico pa je zasledil leta 1884. 21 novih kometov, to je že izredno lep uspeh, zlasti še, če upoštevamo, da ga je dosegel preprosti delavec iz litografije, v zvezdoslovju tako rekoč samouk.

Najslovesitejša med vsemi Templovimi repaticami je brez dvoma tista, ki jo je odkril leta 1865 in je šla 11. januarja naslednjega leta skozi perihelij. Pot okoli sonca naredi v 33 letih ter je tedaj, ko se mudi v periheliju, zelo blizu Zemlji, medtem ko je v času, ko se nahaja v afeliju (od Sonca najbolj oddaljena), onstran Urana.

Od te repatice so se na njeni poti odtrgali številni velikanski kosi, ki so v letih 1766, 1799 in 1833 padali kot

veličasten dež zvezdnih utrin-kov.

To so tako imenovane novembrske Leonide. Zdi se, da prihajajo od neke točke v ozvezdju Leva in imajo zato tudi takšno ime. Tudi v sedanjih časih jih lahko vsako leto opazujemo, čeprav niso tako množične. Leta 1833 pa je bilo nebo naravnost posuto z zvezdnimi utrinki, podobnimi ognju, ki žari v snežnobeli svetlobi. Proučevanje Templove

repatice je rodilo dokaz, da je bil zvezdni dež v omenjenih letih v zvezi s to repatico, s čimer je bila potrjena teorija slavnega italijanskega zvezdoslovca G. V. Schiapparellija, ki je odkril

sorodnost med kometi in zvezdnimi utrinki.

Naslednji bolj znani Templov komet je tisti iz leta 1873. Pot okoli Sonca naredi v nekaj več kot petih letih. Videli so ga že večkrat, ko se je na svoji poti najbolj približal Zemlji.

Leta 1870 je bil Tempel v Marseillu. Končno je opustil delo v litografiji in je bil sprejet za asistenta v marsejski zvezdni opazovalnici. Nemško-francoska vojna je bila kriva, da so ga pregnali iz Francije. Vrnil se je v Italijo ter se podal v Milan, kjer je nadaljeval z opazovanjem zvezdnatega neba, pri čemer je imel

veliko oporo v Schiapparelliju, ravnatelju milanske opazovalnice. Potem se je nastanil v Firenzi, kjer je opravljal tudi dolžnost ravnatelja slovitega astronomskega observatorija v Arcetriju.

Tempel se je pobratil z italijanskimi zvezdoslovci in je skupno z njimi dolgo časa raziskoval in proučeval nebesje. Poleg tega, da je odkril lepo vrsto novih kometov, si je pridobil velik sloves tudi zaradi izrednih zmognosti, ki se kažejo v opisovanju teh repatic in nebesnih meglic. Še danes so njegove razlage, ki se odlikujejo po nenavadni točnosti in razumljivosti, takšne, da jim tudi sodobna fotografška umetnost ne more ničesar očitati... Vse najmanjše podrobnosti so z največjo potrpežljivostjo in dovršenostjo ponazorjene tako, da vzbujajo občudovanje tudi med strokovnjaki, ki se s takimi stvarmi podrobno bavijo.

Tempel je zapustil tudi

bogato dediščino razprav,

ki so v znanstvenem pogledu vse zelo zanimive: skromni litograf je v zgodovini zvezdoslovja znal odtisniti lepše stopinje, kakor pa so jih pustili za seboj številni učenjaki, ki so razpolagali z najboljšimi tehničnimi pripomočki, niso se pa tako z dušo poglabili v stvar in tudi niso bili tako duhoviti kakor Tempel.

68 let je bil star, ko mu je smrt ustavila njegovo delo. Za njim je žaloval ves znanstveni svet. Tempel uživa za svoje delo in uspehe največje občudovanje zlasti med zvezdoslovci v Italiji in Nemčiji.

Poročni prstani in zlato, ki so ga Finci položili na oltar domovine

Na poziv, ki ga je finska vlada naslovila na ljudstvo, naj žrtvuje na oltar domovine svojo zlatino, je finski narod odgovoril z navdušenim domoljubjem. Dozaj so na Finskem zbrali že 123 tisoč poročnih prstanov, dočim znaša teža drugih zlatih predmetov, ki so jih Finci darovali domovini, nad tisoč kilogramov.

Posebno dovoljenje za potovanje na francosko obalo

Poseben odlok poveljnika nemških oboroženih sil na Francoskem, von Stülpnagela, določa, da od 20. oktobra dalje ne sme na določeno področje ob francoski obali, ki je označeno kot »prepovedano«, nihče, če nima za to posebnega dovoljenja nemškega vojaškega poveljstva.

36 metrov dolgi nohti

Najbrž le malokdo ve, da nohti na njegovih rokah zrastejo povprečno za en milimeter v desetih dneh. Potemtakem bi človek imel 36 metrov dolge nohte, če bi jih 50 let nikoli ne postrigel in seveda, če bi se nohtom ne pripetila med tem časom kakšna druga »nesreča«. Agencija »Central-europa« piše, da je bilo v starodavnih časih na Kitajskem v modi, da so ljudje nosili od sile dolge nohte. Bogati mandarinji so imeli na rokah celo po več metrov dolge nohte, kar je pomenilo, da žive zelo udobno in razkošno. Pravijo, da so imeli na razpolago toliko sužnjev, da samim ni bilo treba niti s palcem migniti. Primerno pa so ti starodavni kitajski bogataši poskrbeli tudi za to, da nohtov niso polomili. Zavarovali so jih na ta način, da so nanje natikali primerne svilen vrečice.

Utrupi človeških in živalskih src

Povprečno število srčnih utripov v eni minuti znaša pri eno leto starem otroku 111, pri mladih ljudeh od 20 do 25 leta pa 72, pri starejših pa razmeroma še bolj počasi. Tako je pri človeku. Nekoliko drugače pa utripajo žile pri živalih. 60 do 80 utripov v minuti so našli pri prašičih, ovcah in kozah. Dosti počasneje utripa žila pri konju, komaj 40 krat v minuti, še bolj počasi pa pri slonu, le 25 do 28 krat na minuto. Nasprotno pa je število utripov pri miših in podganah izredno visoko. Tem živalcam udari srce tudi do 700 krat na minuto. Najhitreje med vsemi živalmi pa utripa žila pri pticah, med katerimi ima prvenstvo kanarček s 1.000 utripi na minuto. Število srčnih utripov pri ribah se giblje od 16 do 68. Ta višek doseže jegulja, ki pa ji v zimskem času, ko »spi«, žila utripa silno počasi, komaj enkrat na minuto.

Odkrili so okostje človeka izpred 9000 let

Pri nekem razkopavanju zemlje v bližini danskega mesta Odense so delavci našli zanimivo najdbo, ki je tudi za učene staroslovce veliko presenečenje. Izkopali so človeško lobanjo in del okostja pradednega človeka, ki do zdaj velja za najstarejšega prebivalca v vsej severni Evropi. Učenjaki sodijo, da so takšni ljudje živeli v teh krajih najmanj pred 9000 leti. Najzanimivejše pri tem tipu pradednega človeka pa je, da je imel prav takšne telesne značilnosti, kakor jih ima sedanji evropski človek.

Riba, ki pleza po drevju

Da bi riba plezala po drevju, tega najbrž še niste slišali in tudi verjeti ne bi, če bi vam bil kdaj kdo kaj takega »stvezil«. Vendar ne smete biti takšni, da ne bi nobene stvari verjeli, če je sami ne vidite. Tudi ribe, ki znajo spretno plezati po drevesu, žive na svetu, res. To pa samo v Avstraliji, v močvirnatem predelu Malgrove v Queenslandu, ali v »Kraljčini deželi«, kakor bi rekli po naše. Tu in samo tu živi riba-plezalec. Za oko je prav takšna kot so druge ribe, razlikuje se le v tem, da ima dihalne organe na repu, njene plavuti pa so bolj podobne krempljem. Prav za prav je to na vse zadnje že precejšnja razlika od drugih rib. Ta čudna riba se požene, kadar se ji zdi, iz vode na drevo, skače z veje na vejo kakor kak ptič ter zna tudi od sile spretno plezati po deblu kakor kak več plezalec po gorskih pečinah.

15 let nosil buciko v želodcu

Mladega danskega delavca so že dolga leta mučili hudi želodčni krči. Zatekel se je že k številnim zdravnikom, ki pa so skoraj vsi brez jame dopovedovali nesrečnemu delavcu, da njegovih bolečin v želodcu ni krivo ničesar drugega kot slaba prebava. Ker pa je fant le preveč trpel in vsa zdravila, ki so mu jih zdravniki zapisali, ne samo, da niso nič pomagala, pač pa so bolečine postajale še vedno bolj neznošne, se je slednjič zatekel še k specialistu. Temu se je slednjič le posrečilo ugotoviti, da želodčnih bolečin tega delavca ni kriva slaba prebava, pač pa vse nekaj drugega, nenavadno presenetljivega. V njegovem želodcu je ta specialist namreč zasledil buciko, s kakršno se pripenja kravata. Delavec jo je še kot deček pred 15 leti požrl in se mu je v želodcu ustavila. Dolga je bila celih 5 cm. Zdravnik je bil seveda vesel svojega uspeha, šo bolj pa prav gotovo njegov čudni pacient, ki je zdaj rešen tistih hudih krčev zaradi prebave in se po poročilu iz Kodanja že dobro počuti.

BELA ČAROUNICA

pustolovski roman

81

»Bodite brez skrbi. Vaše naročilo bom zelo rad izvršil. Ponošen sem, da morem, kakor vi, biti policiji v pomoč.«

»Hvala lepa. Prosim vas torej, da potrpite trenutke, da spišem poročilo.«

Doret se je vrnil k svojemu avtomobilu, vzel polnilno pero iz žepa in napisal na svojo posetnico:

»Precej upravičeno domnevam, da je Giroux skrivnostni L. Nadaljeval bom s poizvedovanjem na lastno odgovornost. Če se ne vrnem, boste vedeli, kje naj me iščete. Doret.«

Spravil je posetnico v ovoj in jo izročil mladeniču, ki je nemudoma odbrzel proti Parizu.

Doret je gledal za njim, dokler ni izginil v daljavi. Nato se je zopet vrnil k svojemu avtomobilu, sedel vanj, pognal motor in krenil na desno, po cesti, pokriti z gručem. Kmalu je začel zopet voziti počasi, ker je še hotel opazovati cesto. Sicer pa je na tej poti, ki je bila na debelo pokrita z gručem, bilo tudi težko hitro voziti. Cesta se je vila ob vznožju neke vzpetine. Na levi pa je rastle grmičevje, ki pa je sedaj bilo golo. Le tu pa tam je bilo opaziti kakšno sled vozov. Videti je bilo, da je bila ta sled zelo zapuščena.

Doret je ves čas gledal na tla in res je imel srečo. Na nekem mestu, kjer je bilo manj gruča in je bila cesta pokrita s prahom, je zagledal znane mu sledove skrivnostnega avtomobila.

Bil je tega odkritja silno vesel. Ni se torej motil. Še večjo vnetje je nadaljeval svojo pot. Kmalu je pred seboj zagledal na gričku bivališče starega Girouxa.

Tedaj pa je postal bolj previden. Prav počasi je nadaljeval svojo pot še kakih 50 metrov, dokler ni došel do vznožja grička. Tukaj je opazil neko straneko pot in je na to spravljal svoj avto in ga skrbno skril. Zaprl ga je tudi s posebno ključavnico, da bi mu ga kdo ne odpeljal. Pogledal je, če ima pri sebi samokres in električno svetilko in se je nato začel previdno plaziti po gričku, skrivajoč se za grmovjem, ki je rastle vsepovedi in na katerem lietje še ni popolnoma odpadlo.

Opazil je, da pot ni šla čisto do vrha. Kje je torej zločinec skrival svoj avtomobil? Gotovo je moral imeti kakšno skrivališče! Toda čeprav je iskal povsod na okoli, ni mogel odkriti nobenega kraja, kjer bi bilo mogoče skriti kakšno vozilo.

Ta neuspeh ga je nekoliko zmedel. Prekmalu si je bil svetel svoje zmag. Bilo mu je že žal, da je ravnatelju poslal

ono sporočilo, ker se bo v slučaju neuspeha ravnatelj lahko zopet norčeval iz njega.

Toda kljub vsemu je vztrajal. Ker je že toliko storil, je hotel na vsak način tudi priti v hišo in se prepričati, ali je tam vse v redu. Če se je v svojih domnevah motil, toliko bolj! Vsa ne bo več mislil na to, da bi nepravni Giroux utegnil biti Croixnoire. Sel bi iskal nove sledove, ali pa bi vso zadevo opustil.

Moral je biti silno previden, če je hotel priti v hišo. Sklenil je, da bo še bolj previden, ko navedno. Sel je tipaje okrog zidu. Toda od nikoder ni bilo slišati najmanjšega šuma. Minilo je že precej časa. Nenadoma pa se je iz daljave zaslišalo brnenje avtomobila, ki se je približeval z veliko naglico. Doretu je srce začelo hitreje utripati: Mogoče se je vračal oni, katerega je iskal!

Čakal je skoraj brez diha. Ropot je postal vedno močnejši in je prihajal vedno bliže. Končno je utihnil ob vznožju griča.

Tedaj se je Doret začel previdno plaziti v ono smer. Kmalu je došel do mesta, kjer se je pot razširjala. Tu je zagledal nek majhen avtomobil z dvema sedežema. Ustavil se je za bip, toda nič se ni zganilo. Lastnik avtomobila se je torej moral oddaljiti. Približal se je še bolj in osvetlil za hip eno izmed koles. Na njem ni bilo znakov, katere je iskal. Res jih je zločinec mogoče preložil. Vendar pa se mu ta domneva ni zdela bogve kako verjetna, ker so sledovi, katere je prej našel, bili še zelo sveži.

Razmišljal je, kdo naj bi bil pripeljal semkaj ta avto. Pogledal je okrog sebe. Opazil je stezo, ki je vodila na vrh. Pregledal jo je pazljivo in je nato krenil po njej.

Dospel je do zadnje strani hiše. Previdno je šel naprej. Mnogo mu je bilo na tem, da bi ostal neopažen, tako da bi v slučaju potrebe mogel on nasprotnika presenečiti.

Ko je došel do vrtnega obzidja, se je stisnil k njemu. Nekaj korakov pred seboj je opazil temno senco, ki se je pregibalala.

Doret je nekaj časa ostal negiben, nato pa se je nagnil naprej, da bi videl, v katero smer se je oddaljila skrivnostna senca. Toda v svoje veliko presenečenje je opazil, da je izginila. To se mu je zdelo silno čudno. Saj je od hipa, ko je videl senco, do sedaj preteklo le nekaj trenutkov. V tem času bi neznanec ne mogel priti do drugega konca zidu. Tudi v tisto smer ni mogel izginiti, v kateri se je skrival on sam. In če bi bil šel po griču navzdol, bi ga bil moral videti. Torej?

Nekaj časa je stal neodločen, ker si ni mogel razložiti skrivnostnega dogodka.

»Če bi bil praznoveren,« si je dejal, bi mislil, da ima tu Satan svoje preste vmes.«

Previdno se je bližal kraju, kjer je malo prej videl skrivnostno senco, da bi si mogel boljše razjasniti, kaj se je zgodilo.

Samo nečesa si je bil gotov: tega nam-

reč, da postava, katero je videl, ni bila Girouxova, mti njegovega vrtnarja.

Ko je došel do mesta, kjer je prej videl senco, je začel pazljivo gledati okoli sebe, kolikor mu je v tem pač bilo mogoče. Na tleh je opazil v blatu odtis mogočnega čevlja. Toda ni imel časa, da bi si ga natančneje ogledal. Pač pa je pazljivo opazoval zid in je v svoje veliko presenečenje odkril mala vrata, ki so vodila skozi zid v notranjost.

Doret je z roko pritisnil nanje. Zelo je bil presenečen, ko je začutil, da se vrata pod pritiskom vdajajo. Ko so se popolnoma odprla, je videl, da je v notranjosti vladala popolna tema.

Nekaj časa se je obotavljal. Ni se mogel odločiti, ali naj vstopi ali ne. Počakal je v pričakovanju, da bi se kaj zgodilo, ker pa je vse ostalo mirno, se je končno odločil in vstopil. V eni roki je držal naprten samokres, v drugi pa električno svetilko.

Naredil je nekaj korakov, nato se je ustavil in poslušal. Okrog njega je vladala grobna tišina. Široko je razprl oči, da so ga kar bolele. Toda kljub temu ni mogel razločiti ničesar, ker je tema okrog njega bila neprodorna. Samo skozi vrata, skozi katera je prišel, je prihajalo nekoliko svetlobe.

Obstal je nekaj časa v tej tišini in v tej temi. Srce mu je močno utripalo. Prvič v njegovem življenju se je zgodilo, da je vstopal ponoči v tujo hišo. Kljub temu pa je z odločno kretnjo zaprl vrata, kakor da bi si hotel dati pogum s tem, da bi onemogočil umik. Vsi njegovi čuti so bili napeti do skrajnosti.